Ч. 104. Львів, Пятниця дня 9. (22.) мая 1903. Річник VII.

РУСЛАН

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цїлий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.
За границею:
на цїлий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 16 сот.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. **пл. Домбровского (Хорунщини).** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

„Що тепер дїяти?“

(Конець).

Такий фантастичний плян спілки-орґанїзациї, який ми за д. Павликом переказали в 102. числї, усїх радикальних партий: руско-укр. радикальної, социяльно-демократичної і національно-демократичної, подав д. Павлик в падолистї 1902 в письмі, якого заголовок виписано в горі. Але тимчасом змінили ся обставини, дещо прояснило ся, дещо попутало ся і до сего письма долучив д. Павлик додаток з лютого 1903 р. і випустив так в сьвіт своє письмо до селян.

Переказаний нами плян спілки д. Павлика, уложений з підмогою буйної фантазиї, зустрінув деякі перепони, передовсїм длятого, що, як каже д. Павлик, »львівскі проводирі наших поступових партий поставили ся до справи навіть ворожо«. По думцї д. Павлика »кинули межи нашу поступову інтелїґенцию кість незгоди Поляки — консерватисти і социял-демократи« — отже значить, польска інтриґа. Почала ся суперечка між згаданими в горі радикальними партиями, котра з них заслужила ся около викликаня селяньского страйку, та чи страйк мав економічні, чи національно-полїтичні причини. Отже особисті амбіциї, жадоба слави, чванливість були причиною розєднаня трех радикальних партий, котрі очивидно наведені понуки ставили висше, як добро селян. Очивидно Дашиньский дуже хитро покористував ся селяньским страйком, щоби з підмогою Вітика, Ганкевича і ин. членів »Волї« захопити керму селяньского руху в свої руки і звернути руских селян в социяльно-демократичний табор. Тілько що Дашиньский обережнїйший і спосібнїйший від наших радикалів, бо пізнавши цїлу справу, він на вічу социяльно-демократичнім в Перемишлї остерігав перед страйком, поки не буде переведена орґанїзация руских селян, очивидно після социялїстичної програми. В єго дусї поступає Вітик і социяльно-демократична »Воля«, в ту сторону, як констатує д. Павлик, перехилила ся головно і молодїж.

Кожда з тих партий хоче отже »їхати своїм возом, они поперечили ся не задля справи, не з річевих причин, а лише задля проводирства, кожда з них хотїла би бути »найвисшою властию національною, якій мала би піддати ся цїла Русь-Україна«. Крім сего розладу констатує д. Павлик, що й теперішне проводирство радикальної партиї также не горить чомусь за союзною страйковою орґанїзациєю« і не хотїло напечатати сего єго письма до селян. Здаєть ся отже, що проводирство радикальної партиї прийшло до того переконаня, що селяни на страйку »властиво не виграли«, а програли справу, і що тепер нема нїяких виглядів на поновленє такого руху, та що плян д. Павлика в дійсности не дасть ся зреалїзувати, бо як ми вже в горі на се вказували і як сам д. Павлик признав, інтереси селян, а особливо руских, є зовсїм инші, як фабричних робітників, як інтереси социял-демократів. Виходить із сего всего, що відповідь д. Павлика на питанє: що дальше дїяти, не може вдоволити інтересів селян, не доведе їх до гаразду. Коли справдї маємо поправити долю селян, довести їх до гаразду, то мусимо полишити особисті і партийні амбіциї, а взяти ся до позитивної, реальної роботи в користь селяньства і міщаньства. Ся робота повинна змагати до подвигненя просьвіти, бо без сего нїяка инша робота, нїякий поступ неможливий, а при тім треба дбати про економічне подвигненє нашого селяньства і міщаньства: крамниці, райфайзенки, господарскі спілки, орґанїзация працї і заробітків і т. и., пособлюванє набуваня ґрунтів при нагоді парцеляций — отсе все поведене систематично, на кождій точцї нашого краю, може причинити ся до поправи долї наших селяни і міщан, може виховати їх просьвітно і економічно, до сего всего повинна кожда руска одиниця, кожда в своїм обсягу і після своєї спромоги приложити рук, бо катастрофальною полїтикою не доведемо до цїли.

Кацапи на Буковинї.

Знамениту допись заміщує »Буковина« про кацапске віче в Кіцмани, яке покінчило ся їх цїлковитим здискредитованєм. Як звісно, кацапи їздять на подвійнім коніку: на »защитї вири« яку приписують собі, та на всяких »ізмах«, які існнуують противникам. Отже на кіцманьскім вічу не повело ся кацапам, ні в однім, ні в другім. На вічу поставлено именно слїдуючі резолюциї:

1. Руский народ домагає ся, щоби учителї в руских школах не займали ся полїтикою, але наукою дїтий, бо, як показує ся, до тепер учителї занимають ся більше полїтикою чим наукою дїтий.

2. Далї домагають ся зібрані, щоби отворено руску ґімназию в Кіцмани і в инших місточках, але щоби в сих ґімназиях не писати фонетикою лише етимольоґією.

Жива дискусия наступила над сими резолюциями. Між иншими сказав один селянин ось таке: Дякуєм тим панам, що завели фонетику, бо перше я читав книжки, та нїчого не розумів, а тепер, коли мої дїти менї прочитають що будь, то таки так по нашому, що аж серце радує ся.

По нїм заговорив також Сїчовик з Чернівців п. Ярошиньский. Зміст єго бесїди був більше-менше такий: Кривду, велику кривду зробили би ми панам учителям, коли би ми ухвалили згадану резолюцию. Що наш нарід трохи просьвітив ся, се маємо завдячити переважно учителям, яко одиноким, що по селах дбають о просьвіту народу. Я би був за тим, щоби скоро ще висказати недовірє декотрим нашим православним панотцям і напятнувати їх поведенє проти народа, бо вони не дбають про добро народа, а противно відвертають їх від читалень, мотивуючи се тим, що читальнї пропаґують унїю.

Се не подобало ся отцю Велигорскому, бо відобрав п. Ярошиньскому слово, кажучи: »господиче, я відбираю вам слово, бо ви говорите не до річи«. Но не дав собі п. Ярошиньский відібрати так легко слова. Крик народу: »говорить правду, сьвяту правду« додав єму до того відваги, він не уступив ся з місця так довго, аж правительственний комісар позволив говорити дальше.

Коли наші сини, братя селяни, говорив п. Ярошиньский, тогід домагали ся, щоби у Львові засновано наш руский унїверситет, коли вони, щоби довершити се благородне дїло, виступили з львівского унїверситету і не боючи ся нї голоду нї холоду, пішли на чужину, щоби могли докінчити свої студиї, хто се такий був, що нашим голодним та збідованим синам перешкаджав все а все в їх дїлї. Се були репеґати, людиска хрунї-кацапи, що відпекали ся своєї рідної мови.

Потім забрав голос редактор Козаркевич. Він говорив про віру. Но селяни не хотїли вже слухати п. Козаркевича помимо єго просьби, щоби були ласкаві і єго вислухати. Ми чуємо немало проповідий в церкві, закричали селяни, і розійшли ся домів. І так закінчило ся віче на нїчім, бо не ухвалило нїчого.

Полїтичні вісти.

В угорскім соймі поведенє опозициї доходить до остаточности. На вчерашнім засіданю вела ся дальша дискусия над вибором квотової депутациї, а властиво дальші ставленя і мотивованя внесень та інтерпеляций в цїли проволоченя сеї дискусиї. Пос. Раткай при мотивованю свого внесеня на відроченє вибору квотової депутациї высказав ся, що опозиция не занехає борби, хотяй би прийшло ся взятись до революциї. (Порушенє і сьміх на правици). Президент Апонї напоминає бесїдника, що вільно відкликувати ся лише до леґальних средств. Ще яркійше нарушив парляментарний лад і обичай пос. Урґон при мотивованю інтерпеляциї: чи президент мінїстрів скористав з побуту цїсаря в Будапештї, щоби покінчити теперішний безбуджетовий стан, та чи цїсар приймав авдиенциї визначнїйших полїтиків краю, щоби поінформувати ся в ситуациї і чи правительство в порозумінню з короною наміряє вчинити пропозициї, щоби парляментарні наради стали знов можливі. Бесїдник ужив в однім місци ось якого звороту: »Ми, Мадяри, маємо двори, які нїколи не були славні своїм розумом«. Сї слова викликали великий гамір в палатї, а президент удїлив відтак напімненя. Однак Урґон енерґічно супротивив ся, твердячи, що критика двора є дозволена. Президент Апонї заявив на те, що не зборонює критики, але звертає увагу бесїдника, що вираз, якого ужив, був невідповідний.

Публична Галя авкцийна
Львів — пасаж Міколяша.

Виставa річий призначених на продажу гідна огляненя задля значного числа **творів штуки і старинностий**. Також богато річий до практичного ужитку як: меблї, дивани, фортепяни, повози, машини до шитя, ровери, машини до писаня, золоті і срібні предмети, хіньске срібло, годинники, убраня і т. д., одним словом всякого рода движимости **дешево до набутя**. — **Лїцитациї** відбувають ся що тижня в четверги о год. 4. пополудни. — **Виставa** отворена щодень від 3. до 8 год. вечер; в неділї і в сьвята від 9. до 12. год. — Бюро для принятя річий на продажу отворене щодень від 9. до 12½ год. в полудне; для дрібнїйших річий також і пополудни від 3. до 6. год. 27(37—?)

Забурення в Хорвації не устають. Число арештованих переступило вже 2000. Вчера, як в річницю смерти бана Єлячіца прийшло перед его памятником в Загребі до великої демонстрації. Величезна товпа народа зібрала ся по церквах, де підбували ся поминальні богослуженя. Відтак всьо, що жило, злягло на площу Єлячіца, де его памятник засипано цьвітами і лентами. На найбільшій ленті поміщено видну напись: »Збуди ся, великий бане! Вітчина потребує Твого оружя!« Товпа публики заняла битком площу і примежні улиці. Відтак кількатисячний похід перейшов через улиці, сьпіваючи патріотичні пісні і підносячи грізні окрики против бана. Військовий ґарнізон був сконсиґнований цілий день. В однім місци поліция хотїла здержати похід і прийшло до битки з нею. Демонстранти почали кидати камінями і з сеї причини увязнено їх кількасот. Військо виступило і розігнало решту демонстрантів. Межи місцевостями Пляче а Букарі прийшло минулої ночи до нових задирок. В кількох місцях поперетинано телеґрафічні і телефонічні дроти. В двох місцях демонстранти зруйновали зелїзничий шлях. Військо інтервенїювало; три особи ранені, а два вояки покалїчені камінями. Також і в Любляні відбула ся велика манїфестация в користь Хорватів. — В Дальмації відбуде ся у надходячу неділю звиш 20 зборів в справі хорвацких демонстраций. — В Празї відбуло ся віче звиш 500 славяньских студентів всїх народностий, на якім ухвалено резолюцию в користь хорвацких жадань.

Революцию на Балканах треба уважати невдачною. Два головні осїдки ворожого реформам альбаньского руху в Старій Сербії, именно міста Іпек і Дяково, займили по кровавих борбах турецкі війска, котрі крім того збурили ряд укріпленних становиш ворохобничих Албанців. Туреччина подаючи о тім вість в урядовім письмі амбасадорам в Царгородї, висказує пересьвідченє, що завдяки походови турецких військ можна уважати ворохобничий рух в Старій Сербії рішучо зломаним. Туреччина переслала онодї амбасадорам австро-угорскому і росийскому письмо з донесенєм, що македоньский комітет спиняє поворот Македонців, що утїкли до Болгарії, що болгарскі власти не видають нїяких поважних заряджень против аґітаторів, що резервісти болгарскі замість стерегти границї, відбувають вправи. Письмо то містить ще богато инших жалоб на Болгарию. Однак і в Болгарії повіє тепер новий курс. Урядовий дневник оголошує заяву нового кабінету, де сказано в справі заграничної політики, що боронячи добра краю кабінет займе супроти держав як найпоправнїйше становиско і удержить як найсердечнїйші відносини з Росиєю, освободителькою краю. — Також і звідки инодї надходять звістки, що революціонїсти переграли симпатию сусїдних народів через свої анархістичні замахи. І так дневник »Ікдам« доносить з Царгорода, що кількох грецких офіцирів іменем 1000 грецких вояків і 150 офіцирів звернуло ся до турецкого посольства, жертвуючи свої услуги задля придавленя болгарских ватаг. Турецкий посол при грецкім дворі подякував, але заявив, що турецкі сили вистарчать. Підчас бенкету з причини іменин грецкого короля, слухачі політехніки в Атинах устроїли овацию в честь султана і вислали телеґраму з желанями поводжена для него.

Небезпечність заливу жовтої раси, яку передсказували вже давно антропольоґи та знатоки китайских відносин, стає тепер реальною на східних окраїнах росийских посїлостий. — »Филя китайска — пише »Новое Время« — не перестає заливати границь нашого далекого Сходу і Манджурії. Після найновійших вістий прибуло через Владивосток до краю звиш 6000 Китайців. Появили ся они вже товпою в Іркутску«. — »Амурская Ґазета« вказує також на китайский рух напливовий до краю. За Китайцями ідуть Японці, котрі полюбили особливо Манджурию, вибираючи місцевости, що стоять під протекторатом Росиї. »Дальній Восток« вичисляє, що в Порт-Артурі є 538 Японців, в Харбині 495, в Дальнім 289, а крім того на кождій стациї східно китайскої зелїзниці по кількох. Після консулярних донесень Китайці взяли в свої руки манджурскі пр львї, Японці взяли ся до малих торговельних підприємств, суть годинникарями, або прямо наймають ся як робітники. »Дійсно — додає »Новое Время« — в теперішній хвили на далекім Сході відбуває ся то само, що діяло ся перед трийцятьма лїтами у нас, на полудневих і західних окраїнах. На Заході у нас займили становище Нїмці, а на далекім Сході тиснуть ся Китайці і Японці, тілько ще нахальнїйше«.

Новинки.

— **Календар.** В пятницю: руско кат. Перен. мощів св. Николая; рим.-кат. Юлії дїви. — В суботу: руско-кат. Симеона Зилота; рим.-кат. Дезидерия.

— **Загальні збори тов-а взаїмн. обезп. »Дністер«** відбули ся нині рано в великій сали »Народного Дому« у Львові при участи 89 членів вірилїстів і 64 делеґатів. Межи зібраними було звиш 60 селян зі всїх закутин краю. Збори отворив о $10^1/_2$ год. президент надзираючої ради п. радник Григорий Кузьма, витаючи зібраних короткою промовою і поставив внесенє, аби збори вислали привітну телеґраму почетному президентови ВПреосьв. Митрополиті о. Шептицкому, перебуваючому під сю пору в полудневих краях для покріпленя здоровля. Зібрані приняли се внесенє грімкими оплесками. Опісля представив зборам правительственного комісаря п. Гута і покликав на секретарів зборів пп. Ів. Чернявского і Ів. Вертипорох. По відчитаню д-ром Федаком протокола з попередних загальних зборів, то приняли протокол до відомости. Після дневного порядку мало ся відчитати звіти дирекциї і надзираючої ради, але на внесенє о. Д. Танячкевича ухвалено не відчитувати обох звітів, з огляду, що кождий з присутних мав друкований звіт в руках. Опісля п. Мак. Мельник, член ревізийної комісиї, відчитав звіт сеї комісиї та именем ревіз. комісиї поставив внесенє, аби уділити дирекциї абсолюторию за X рік адмінїстрацийний, що збори одноголосно ухвалили. З черги приступлено до 4. точки дневного порядку що-до розділу надвижки білянсової в квоті 116.927 К. До одної позициї именно що-до призначеня 2.000 К на добродійні цїли заінтерпелював один з присутних членів, чому не оголошує ся подрібно тих квот, які призначено на добродійні цїли. На се відповів др. Федак именем дирекциї, що минулого року уділено запомоги лише з кредитового фонду »Дністра«. Сего року наслїдком значно корисшійшого замкненя білянсу в огневім відділї, надзираюча рада пропонує, призначити також з огневого фонду 2.000 К на добродійні цїли. Розділенє сеї квоти викаже ся подрібно в звіті дирекциї в слїдуючім році. В тій самій справі забрав ще голос дир. др. Кулачковский і відчитав всї дотепер »Дністром« роздані запомоги від початку заснованя Товариства, та згадав, що сего року з запомоги »Дністра« призначить ся якусь квоту на виобразованє інструктора крамаретва. При голосованю над розділом білянсової надвижки ухвалено внесенє надзираючої ради.

Опісля представив др. Ст. Федак внесенє ради надзираючої що-до призначеня 4.000 К з резерви специяльної на фонд запомоговий аґентів Товариства. В тій справі забрав голос п. Фещишин і вніс, аби з тих 4.000 К призначувано запомоги тим аґентам, що дійсно причинили ся до добра Товариства. В тім самім дусї промовляв також о. Борачок з Яйковець. Опісля промовив др. Кулачковский, признаючи, що між аґентами »Дністра« находять ся люди заслужені для нашого народа і котрі з патріотизму служать ревно Товариству. Тяжка праця аґентів переважно заслугує на нагороду, а розуміє ся, що будуть з неї користати лише ті, що довше є аґентами, найбільше позискали корисних обезпечень і не є богаті. Дальше промовляли ще в тій справі о. Д. Танячкевич, о. Ев. Городецкий і др. Федак, почім порішено ві після внесеня надзираючої ради.

З черги приступлено до вибору 6 членів надзираючої ради на місце уступивших по мисли §. 32. стат. і вибрано: о. д ра крилошанина Івана Гробельского, пос. Йосифа Гурика, радника Григория Кузьму, адв. д-ра Евгена Олесницкого, торговельника Теодора Стахевича і адв. д-ра Стефана Федака. Заступниками членів надз. ради вибрано: о. совітника Евгена Гузара, директора ґімназиї д-ра Омеляна Калитовского, директора »Союза« Костя Паньківского, радника Кароля Підляшецкого і надкомісаря дир. скарбу Рафаїла Стеблецкого. До ревізийної комісиї вибрано: радника дир скарбу Юліяна Січиньского, ревидента дир. скарбу Емілїяна Кучицкого і асистента рахункового Миколу Мельника, а заступником: п. Григория Щирбу, директора Задатк. Тов а в Яворові. — О год. $^3/_4$1. пополудни приступлено до послїдної точки дневного порядку: інтерпеляциї членів.

— **З Тов-а „Сїльский Господар“.** Виконуючи ухвалу зборів з дня 28. цьвітня с. р. у Львові, устроює тов-о »Сїльский Господар« при співучасти тов-а »Просьвіти« і перемиской господарскої

К. Буссе.

ПАЗЬ.

Сон лїтної ночи.

(Дальше)

Над морем край неба блестїв наче фосфореве зарево, — то синяво то жовто — як тії огники мигтячі. На туліпанових деревах тьохкали соловії безперестанно, наче в смертнім одчаю. Горячий воздух наповняв цілий сьвіт. А там, в горі, на темно-синїм небозводї висїв великий сьвітячий місяць в повнї.

В тім місци, до якого цвитучі галузки отвирали стежину, в тім місци, що наче остров посеред моря рож спочивав, сидїла молода королева. Вона була одїта у цїлком білу сукню з широко звисаючими рукавцями. На бедрах спочивав широкий блискучий пояс, а на раменах блистїли від часу до часу сияючі спряжки. В розпущенім волосю не мала жадної прикраси.

І молода королева мріла. Вона мріла про щось високе, недостижиме, про щось, що було більше, як всяка уява, яка може ї втїшати всякими пахощами житя й всяким страхом передсмертним. Се щось мусить прийти з тисячними втїхами й красками, з горячою пурпурою і коронами,воно мусить бути сильне, як буря, а лагідне як маєва ніч; воно мусить пірвати ї на могучих филях через цїле небо скоро й невинно, а по сїм вона знова не буде нїчого чути в щасливім одчаю, лише сидїти ме з замкненими очима, засипана рожами — самими червоними цвитучими рожами...

І коли вона так снила, упали нечайно рожі на ї колїна і на ї ноги, і було їх все більше і більше, а вона сидїла у дощі щасливих цьвітів. Вони цїлували ї золотисті кучері, цїлували ї білу одїж, вони гладили ї рамена і скочувались своїми червоними цьвітами на ї колїна, і здавалось, начеб їм не було кінця і впину. І вона сидїла там, наче дитя з широко простертими руками. І нагло було у всїх тих рожах щось инше, якась велич дріжуча і синя, що наче тїнь простягалась між галузями розлогого каштану, і коли вона наче у снї глянула перед себе, стояв перед нею пазь.

— Королево — прошептав він з тиха — я знаю, що мушу вмерти!

Його голос дріжав й завмер у скритім терпінню, а весняні бурі гомонїли у його душі.

Вона довго не відповідала. На ї колїнах пахли рожі солодко й всипляюче. Приспаний вітер з легка повивав ї фалдистою одїжию. Вкінци підняла вона свої руки в гору й скрила їх в свої шовкові кучері, а з звисаючих білих рукавців вихилились ї повні рамена. Так очи ї, піднесені в гору, сияли мов плаваючі зорі.

— Ні — сказала по хвили—ти прецї такий молодий і гарний. Що лиш є величнього і гарного на широкім сьвітї, но се ти потребуєш лиш свої руки простягнути — а все буде твоє. І чому ти думаєш про смерть? Ізза якої причини має твоя мати плакати?

Він здвигнув раменами.

— Моя мати далеко відтіля. Вже третий день, як я уже віддалив ся від неї, так, що ї більше віднайти не можу. Як я ї любив і мрів кождої ночи про неї і про замок ї, так у послїдних ночах я що инше бачив.

Ох як було тихо тодї! Сернюк лиш з далека кричав. На небозводї задріжав блеск наче від близької хуртовини.

— Чому нїчого не кажеш?

— Тут так ясно, королево.

Вона похилила свою голову в зад так, що більше тїни упало на його. І хлопець ступив в зад у темну глушу корчів.

— Тебе я бачив, королево, сказав він дико і безпритомно. Тебе, лиш тебе. І твої рамена були такі, як тепер і вони обіймали мене, а уста твої червоні у тії ночи все мене цїлували і більше не знаю, що зі мною творить ся. Моя мати нехай шукає собі иншого сина, нехай пропадає моя земля у Нїмеччинї; тепер так блукаюсь... так по сьвітї — нї, сього довше внести не можу.

Спілки ширші господарскі збори у Львові дня 11. н. ст. червня 1903. Річ зрозуміла, що аби ті збори принесли хосен для справи господарскої, щоби предмети трактували ся всесторонно а порушені гадки а може й деяка наука розійшли ся в як найширші круги, вимагає ся як найбільшого числа учасників. А що сї збори будуть лиш довірочні, а видїл товариства як і комітет в своїх запрошеннях міг би (з причини незнакомости) поминути когось з видніїших поступових господарів і орґанїзаторів, то упрашає ся всїх П. Т. хотячих взяти участь в зборах, о поданє не лиш своєї адреси, але і тих людий, котрих присутність на зборах уважають за пожадану. Адреси просимо присилати до видїл. тов-а »Сїльский Господар« в Олеську, а кому се на руку, то до н. професора д-ра Михайла Коцюби у Львові або до Господарскої Спілки в Перемишли. — *З Видїлу тов-а „Сїльский Господар“.*

— **Бережаньска філія „Просьвіти“** устроює дня 1. червня в понедїлок латиньских Зелених сьвят в домі »Надії« велике віче економічно-просьвітне. Початок віча о годинї 11. рано. Є обовязком патріотичної інтелїґенциї так сьвітскої як духовної заохотити мішаньство і селяньство без ріжниці полів до численного явленя на вічу і самій не лишитись по зазду. Того самого дня пополудни о годинї 3. відбудуть су загальні збори »Селяньскої Ради«. — *Видїл.*

— **Іспит з ручних робіт жіночих** відбуде ся перед комісиєю іспитовою в учительскій семинарії в Сокали дня 29. мая с. р. Кандидатки заняті при школах публичних мають внести поданя через окружні ради шкільні, а не заняті в школах публичних прямо до дирекциї семинарії учит. в Сокали найпізнїйше до 25. мая с. р.

— **Намісник женить ся.** Gazeta Nar. доносить, що намісник ґр. Лев Пінїньский заручив ся з п. Мариєю з ґр. Мнїшків бар Горроховою. Вінчанє відбуде ся в половинї червня, сейчас по уступленю ґр. Пінїньского зі становища намісника.

— **Затвердженє виборів.** Цїсар затвердив вибір д ра Вінк. Країньского, властителя дібр Пересіки, на презеса, і Вінк. Кружевского, властителя дібр в Хороброві, на заступника презеза повітової ради в Сокали, а Феликса Созаньского, властителя дібр в Корналовицях, на презеса і кс. Германа Кулїша на заступника презеса повітової ради в Самборі.

— **Кацапи в Сяноцї** задумали отворити руссскую бурсу ґімназияльну, де би виховували ся московскі яничари.

— **Найблизша народова шопка** відбуде ся імовірно в Городку коло Львова, де викінчують вже памятник Ягайла.

— **Вісти з Америки.** Амер. »Свобода« доносить: О. Нижанковский в Ramey, Pa. захорів досить тяжко. Богослуженє підчас Великодних сьвят і в Томину неділю відправляв о. Ардан. Тепер о. Нижанковскому вже лїпше і є надія, що вскорі видоровіє.

Молода парохія в Ансонії Конн. держить ся добре. Сего року почала будувати дім для сьвященика. Дім вже стоїть під дахом, бракує ще ани викінченя в серединї. На Великодні сьвята зложила ся невелика парохія 201 дол. жертви. На самі Великодні сьвята Яков Вариха і Микита Вариха, що були давнїйше царославними, навернулись назад на руску віру. (В Ансонії є парохом о. Улїцкий, б. ректор рускої Колеґії в Римі).

М. Г. Курила, студент університету в So. Bethlehem, Pa. дістав з руского шкільного фонду безпроцентову позичку в сумі 50 долярів.

Торжественне посьвяченє цминтаря рускої громади в Northampton, Pa. відбуде ся дня 30. мая.

В Rat Portage, Ont. в Канадї упав з моста в воду робітник Іван Топольницкий і утопив ся. Топольницкий був родом з Галичини, мав 34 лїт. Оставив жінку і 2-місячну дитину.

— **Нещасні пригоди.** В Мединї коло Калуша скажений борсук покусав пастуха Михайла Пайцера. Недужого відвезено до заведеня проф. Буйвіда в Кракові. Того самого дня той сам борсук покусав в Сїдлисках якогось господаря при роботї коло хати.

В Збручи коло Гусятина утопила ся дня 16. с. м. 13-лїтна дївчина Анна Семчишинівна, дочка міщанина. Нещасна прала біле і нерозважно забрила в ріку, аби сніймати одну штуку біля, яку пірвала вода. Утоплену найдено аж другого дня. В похоронах взяла участь вся шкільна молодїж місцева, бо Семчишинівна ходила до школи.

В Лабові, місточку новосанчівского повіта, прийшли три господарі Ілия Дубра, Сидір Пеляручук і Ваньо Вислоцкий до шинку Якова Фрея та казали дати собі вина. При тім Дубра заложив ся зі своїми товаришами о 20 К, що сам один випє 2 лїтри вина і піде домів сам один без провідника. Товариші згодили ся на то і заплатили Дубрі два лїтри вина, Дубра випив, але й на місци згинув. Пеляручука і Вислоцкого та шинкаря Фрея і его жінку Рухлю потягнено до відвічальности судовой.

— **Огні.** В Глинянах згоріли онодї 4 селяньскі загороди і дім, в якім містить ся громадский уряд. — В фільварку Альбінівка коло Золочева згоріли всї будинки, 23 коні, 1 бугай, 16 телят. — В Торскім, залїщицкого повіта, знищив огонь двірску стайню. — В Мужилові, підгаєцкого повіта, згоріли онодї 3 селяньскі загороди. — В Отинії знищив огонь 10 домів мешкальних і 12 господарских будинків. — В Стонах, низького повіта, знищив огонь три господарства. — В Радлові згоріли дня 18 с. м. одна хата і дві стодоли.

— **Зелїзниці а пасїчництво.** За понукою зборів пасїчників з цїлої Австриї у Відни поручило мінїстерство зелїзниць всїм дирекциям зелїзниць державних і управам приватних зелїзниць, щоби они на насипах і вкопах здовж шляхів зелїзниць садили і сїяли переважно такі ростини, що дають мід. Таким обсаджуваньем можна буде не лиш скріпити дотичні предмети, але й збільшить ся поживу для пчіл, котра тепер в наслїдок інтензивного оброблюваня поля значно зменшила ся, а крім того, служба зелїзнича, іменно же банмайстри, зможуть пасїчництвом збільшати свої доходи.

— **Основи самодержавія** в Росиї бутвіють очивидно. Доказом сего два тайні обіжники мінїстра Плєвого до військових та адмінїстрацийних властий. Перший з тих обіжників звернений був до комендантів корпусів і дивізий, а через них став закомунїкований цивільним властям, начальникам повітів, міст і війтам. Обіжник дотичить військових резервістів. Навязуючи до слів, що »армія є нині школою для росийского люду«, жалуєсь, що сї слова не відповідають правдї, бо як-раз зносеред військових резервістів рекрутують ся провідники і аґітатори революційного руху і хлопских заворушень, як се пр. стверджено в полтавскій ґуберні. Отже обіжник наказує дотичним властям, щоби для кождого резервіста, який бере удїл в революційнім руху і в розрухах, закладали окремі акти і пересилали їх військовим властям. А коли би достережено, що в заворушенях бере удїл незвичайно богато резервістів з одного і того самого військового відділу, належить зарядити слїдство, чи припадково відвічальність за таку »некорисну« прояву не спадає на команданта сего віддїлу? — Еще цїкавійший є другий обіжник, виданий з нагоди протижидівских заворушень в Бесарабії. Коли не схочемо приймити его за доказ, що российске правительство сприяє жидівским побоям і рабункам, мусимо згодити ся на се, що оно є безсильним супроти зревольтованого люду. Я довідав ся — звучить сей обіжник — що в повіреній Вашій опіці ґуберніі приготовлюють ся на широкі міри заворушеня проти жидів, які визискують місцеве населенє. З огляду на загальне зворушенє умів, дальше супроти сего, що не було би пожаданим дразнити занадто строгими средствами населенє, яке не дало захопити себе аґітациї против правительства, поручаєм Ексцеленциї, щоби старав ся запобігти протижидівским розрухам лиш через відповідне напімненє люду, але не уживати проти него оружної сили.

— **Планета Венера** кружить довкола сонця межи Меркуром а нашою землею. Она віддалена від сонця $14^1/_2$ міл. миль, а від нашої землї на 6 міл. миль в долїшнім полученю, с. є тодї, коли находить ся на простій лїнії межи сонцем а нашою землею. Венера з своїм срібно ясним блеском з легкою закраскою жовтою є окрасою зьвіздистого неба будьто як ранна, будьто як вечірна зоря, тому не дармо названо єї іменем оліїмпийскої богині краси. Єї обіг довкола сонця треває близько 225 днїв. Що-до сего, чи Венера обертає ся лише раз довкола своєї оси за час свого одного оборота довкола сонця, чи що 2 години, зьвіздарі не могуть погодити ся. Причина сего лежить в тім, що Венера заслонена непрозрачною атмосферою, хмарною, і не дає точки опору, після якої можна би слїдити єї рух довкола своєї оси. Поки зьвіздарі не порішать сеї справи, не можна осудити, чи на Венері слїдують ніч і день на переміну, чи на одній єї півкулї панує вічне сьвітло а на другій безконечна ніч. Величина сеї планети рівнає ся $^9/_{10}$ величини нашої землї. Венера улягає для нашого ока таким самим змінам як наш місяць або Меркур, себто переходить чотири фази: нів, I кватиру, повню і III кватиру. Підчас нову Венера зовсїм не видно єї з нашої землї, бо осьвітлена половина єї кулї звернена до сонця, а в часї своєї повні криє ся Венера за сонцем. Впрочім сьвітить Венера ясно, а в найлїпшім случаю 15 разів яснїйше чим Arktur. В I і III кватирі Венера є так ясна, що можна єї оглядати голим оком навіть в день, як лише знає ся єї положенє на небосклонї. Звідки бере ся та ясність? Обчислено, що від Венери відбиває ся 76% сонїшного сьвітла. Тілько сьвітла відбиває лише сьвіжий, білий снїг. З того слїдує, що Венера повинна би бути така біла як снїг. Чи так справдї є, не знати, бо атмосфера закриває поверхню Венери. А ще певнїйшим є здогад, що сонїшні лучі відбивають ся лише від атмосфери, зглядно від тїл, які в атмосфері буяють. Як доказ, що на Венері є атмосфера, наводять зьвіздарі явище »чорної краплї«, яке замічено в часї переходу через кружок сонця, що трафляє ся 4 рази на 243 лїт. (Послїдний раз було дня 6. грудня 1882. р., а найблизший перехід Венери через кружок сонця буде 8. червня 2.004. р.). Коли именно Венера яко чорний кружок (не) наближує ся до сонця, то нїколи не можна замітити хвилї позірного віткненя кружка планети з кружком сонця. Все повстає тодї т. зв. »чорна капля«, с. є чорний кружок планети продовжує ся і заливає край сонця. Причиною сего явища має бути як-раз густа атмосфера Венери. Задля сеї атмосфери зьвіздарі не могли доси оглядати поверхні сеї планети, хотяй она находить ся розмірно близько від нашої землї. Они замітили на Венері місця ясні і темні плями, але без тревалої границї. Се є, здаєсь хмари, які покривають Венеру, і прірви між хмарами. Зьвіздар Трувельо доглянув в такім однім яснім місци на Венері вершки гір, які мали би після него бути високі на 6 миль. Инші зьвіздарі доглянули на Венері гори високі на 14 миль і кратери, подібні до тих, які є на місяци нашої землї. Та се, видко, є вже витвори буйної уяви. Взагалї здаєсь, нїколи не буде можна сказати щось певного про вигляд нашої найблизшої сусїдки Венери, і треба буде вдоволяти ся тим, що Венера... криє ся перед нашим оком в атмосфері.

— **Несподївачка в завіщаню.** В Арґентинї помер недавно убогий пустельник Коляс, який жив від 40 лїт в малій хатцї з далека від сьвіта. Загально уважали его за убогого, але була чутка, що Коляс колись був великим богачем, мав гарну жінку, але покинув єї, бо лихо вела ся. По смерти Коляса найдено в его хатї мілїон франків в паперах державних і завіщанє, в якім призначив 700.000 фр. на шпиталь в Арґентині, а решту маєтку записав на своїх кревних.

— **Дрібні вісти.** Судовий адюнкт Іван Зарицкий, родом з Зарудя, одержав степень доктора прав на краківскім університеті. — Вислужений судовий радник п. Киприян Коцовский отворив адвокатску канцелярию в Стрию.

А я, королево, також тебе цїлував і зранка були спечені уста мої — а тепер нехай хоч і вмру!

І тодї наплила кров бурливими струями у єї лице.

— Королево! скрикнув він, дріжучи.

Єї грудь звільна і важко піднималась.

— Королево! сказав він еще раз — і посїм мов пяний кинувсь на єї рожі і бачив він два рамена, що витягнулись тужно до його, і він видїв уста, що розхилились, і в його ушах зазвенїв голос солодкий і глухий мов сьміх птахів і жар молодечого щастя.

Єї рамена були холодні, та уста єї палали. В шалї і безпритомно розкинула вона своє волося і обвивала ним його шию так, що вони від себе не могли відорватись — анї він від неї, анї вона від него.

А сьвіт покрив ся легкою імлою — у воздусї нїчо не ворохнулось. Була тишина; соловії мовчали наче в утомі. Із запашних рож зносивсь горячий віддих. Все скорше і скорше блискало на небі тихо і неповорушимо спочивав воздух на галузях каштану.

Нїчо не ворушилось. Тільки їх серця бились. І вони не могли і дихнути. Вони мов завмерли.

То були рожі — та безлїч їх докола.

* * *

(Конець буде).

— **Родимці! Памятайте на бурсу Руского Товариства педаґоґічного у Львові!**

Наука, штука, література.

— **Декани з гір.** (Істория фербльова — посьвячена ферблїстам). Написав Трохим Дмит. Львів 1903. Накладом Редакциї »Комаря«. Стор. 40, 16°. Ціна 30 сот.

Телеґрами.

Будапешт, 21. мая. Сель виїздить нині до Відня.

Відень, 21. мая. Австро-угорскій і росийскій амбасадор звернули увагу В. Порти на положенє в Альбанії, щоби там конечно привернути вже раз порядок.

Берлин, 21. мая. Berl. Tageblatt доносить в справі убійства ґубернатора в Уфі Богдановича,

що в парку, де находило ся богато осіб, приступив до него якийсь невідомий чоловік і з поклоном вручив пакет; рівночасно з другої сторони кілька осіб стрілило до ґубернатора, так що він з девятьома кулями в тїлї упав на місци. Се убійство має стояти в звязи з розрухами в місцевости Златоустю.

Париж, 21. мая. Президент Кріґер прибув тут з Ментони, симпатично витаний численною публикою.

Відозва.

Дорогі Родимці! Найважнїйшою справою в очах кождого християнина католика є ширити Царство Боже на земли особливо там, де пока зує ся велика потреба, а головно в тих наших невідрадних часах, коли то диявольска сила хоче тов-ж Царство Боже розрушити. До одного з способів ширеня Царства Божого на землї належить ставлене домів Божих, котрі є одиноким огнищем просьвіти християньскої, а для нас Русинів одинокою потїхою і відрадою. До такого ширеня Царства Божого надав ся нам дуже добра нагода. Отсе при гостинци ведучім з Задвіря до Глинян над рікою Полтвою при лїсї розсїло ся маленьке наше село Богданівка складаюче ся з 27 хат. Оно належить до рускої парохії Полоничі, котрі віддалені від Богданівки яких шість кільометрів. В часї зимової пори, або слоти через лїс і болота трудно нам дістати ся на богослуженє в недїлї і сьвята до нашої материої церкви в Полоничах. Не лише наша дїтвора і підростаюча молодїж але і ми старші були лишені тої Божої потїхи.

І отсе ми в тім незавидним положеню взяли ся до ставленя церковцї. Купили ми минулого року старий материял з старої церкви в Журавниках. Трохи материялу дарували нам громада Полоничі і Задвірє з своїх громадских лїсів, а троха самі ми докупили і до сего допровадилисьмо, що за півтора місяця роботи тесляркої сего року стала на ноги вже таки наша серковця при гостинци украшена гарною копулкою приготована до покритя бляхою, бо о ґонти в наших сторонах трудно. Сей храм Божий має бути ще зверха і з середини на тростинї мішаниною з вапна і ґіпсу вишарований, бо старі дубові дилї, хотяй ще дуже здорові, виглядають зверха постарілі. Мають бути ще вставлені вікна, двері, трохи підлоги і до середини храма Божого буде бракувати що найпотрібнїйшого уряджена. А на се все недостає нам вже фондів.

Длятого то ми Богданівцї з великою покорою удаємо ся до великого милосердия і жертволюбія Вас всїх наших Родимців Русинів Галичан, щобисьте вселаскавійше зволили не щадити своїх щедрих жертв на сю твердиню просьвіти християньскої. Тим більше, що ми не жадаємо так дуже великої підпомоги, бо ся цїлїсїнька будова коштувати буде 4.000 корон.

Уповаючи на Ваше велике милосердиє, віддаємо ся Вашій великій великодушности і ласкавій памяти і сподїєм ся, що не лишите нас в непорадній хвилї. Ми, кілько разів переходять через наше село квестарі, квестуючі на храм Божий, ми їх пїколи не липаємо з порожними руками. Що маємо, то даємо.—Кождий ласкавий даток просимо присилати на руки нашого Уряду парохіяльного в Полоничах, послїдна почта Яричів новий. Всїх наших Добродіїв оголосимо в часописях враз з виказом зложених ними жертв.

Богданівка, дня 28. цьвітня 1903.

Йосиф Мельницкий,
парох в Полоничах і предсїдатель комітету.
Дмитро Садовский, *Григорий Поцюрко*, *Теофіль Гнида*, комітетові будови.

Куплю два повні, не знищені примірники **Словаря Желехівского.** Зголошеня листовно приймає п. Зиновій Сушко, урядник Тов. »Дністер« у Львові, Ринок 10, II поверх.

52 (2—2)

Тополя

Т. ШЕВЧЕНКА.

Серия **переписних листків** (8 штук) з гарними ілюстрациями (чорними і кольорованими) до Шевченкової баляди »Тополя« вийшла пакладом С. Гальберґа в Бучачи. Набувати можна серіями і поодиноко у накладця та у всїх більших книгарнях і торговлях. **Цїни низькі.**

51(10—40)

Огород Colosseum

отворений від 16. мая.

Пасаж Германів при ул. Соняшній.

Артистичну управу переняв п. **Ернест Торн.**

Щоденно о 8. год. вечером величаве представленє. В неділю і сьвята два представленя.

Сензацийні новости, ще нїколи не бачені.

5 сестер Lorrisons, найславнїйший америк. квінтет краси, тансерки Cake Walk. — **Йосиф Зейдовский**, б. артист варшавских театрів, в своїм репертуарі. — **Сестри Сітта**, музикально-трансформацийний акт. — **Tower aud Clayton**, сьміхованцї. — **Sgra Esperanza**, іспаньске тореро. — **Mlle Gouer**, лїрична сьпівачка. — **Little Bertha**, найменша субретка на сьвітї. — Орхестра 80. п. п. **Мимо величезних коштів цїни місць дуже низькі.** Білєти можна набувати в бюрі дневників Пльона, ул. Каролля Людвика ч. 9.

Найновійший твір

Л. Лопатиньского

„ПАРАЦЯ"

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту лїтників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим дияльоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упосліджением недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових лїтників. Поири те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Цїна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Товариство взаїмних обезпечень

ЛЬВІВ
РИНОК Ч. 10.

„ДНЇСТЕР"

ДІМ
„ПРОСЬВІТИ"

одиноке руске товариство асекурацийне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делєґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР посередничить при обезпеченях на житє в краківскім Товаристві, відступає часть провізиї з таких обезпечень на **руские** добродійні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через »Дністер«.

ДНЇСТРА **Фонди** виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всї уміщені в цїнних паперах пупілярних.

ДНЇСТЕР **удїляє аґенциї селянам** особливо там, де єще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНЇСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї

— **Краєва Рада шкільна** апробувала слїдуючі видання Руского Тов-а педаґоґічного на нагороди пильности і до бібліотек шкіл народних:

	(брошуров.)	(оправл.)
Оповіданя для дїтий	40 сот.	54 сот.
Оповіданя Кэтренка	40 „	54 „
Оповіданя Коцюбинского	40 „	54 „
Переклади Кримского	40 „	54 „
Дитячі оповіданя, Мамин Сибіряка	30 „	54 „
Байки Пушкина	30 „	
Оповіданє Марка Вовчка ч. I.	30 „	44 „
Марта Борецка	40 „	60 „
На прічках	30 „	44 „
Народні думи, д-ра Пачовского	40 „	60 „
Казки, ґр. А. Толстоя	40 „	54 „
Поеми, О. Конїського	30 „	44 „
Покарана лож, комедийка	20 „	34 „
Мелий сьпіванник	20 „	
Серед цьвітів, комедия в 2 дїях	16 „	30 „
Лис Микита, Ґете-Франко	1 К	1 К 30 „
Перша китичка, Ярошинськой	20 сот.	
Друга китичка, Ярошинськой обі разом	20 „	54 сот.
Андерсен, Казки IV і V ч. 5 частий разом опр.	50 „	2 К 90 „

Для шкіл виділових апробовано:

Дивні пригоди комаха, Санґвіна	48 сот.	75 сот
Інститутка, М. Вовчка	40 „	60 „
Шекспір в повістках	30 „	60 „

Зарваницю поему **Василя Щурата** можна з амовляти лише в Ставропигийскій книгарни у Львові, ул. Руска ч. 3. Цїна з почтовою оплатою 25 сот.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Ґіпотечний

Віддїл депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк ґіпотечний як найдогіднїйши заряджена.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у віддїлї депозитовім.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.